

Handreiking AI/ChatGPT voor studenten

Mei 2023

Het zal bijna niemand zijn ontgaan: de komst van generatieve AI-tools¹ in het onderwijs, zoals ChatGPT. Deze handreiking helpt jou als student te bepalen of, wanneer en hoe je AI bij Saxion kunt gebruiken.

AI kan als hulpmiddel worden ingezet bij het maken van opdrachten en toetsen. Dat mag soms wel en soms niet. Hieronder leggen we uit welke spelregels Saxion gebruikt.

AI-tools zoals ChatGPT, Bing, Dall-e en Midjourney

Met de komst van AI-tools zoals [ChatGPT](#) en [Bing](#) is het steeds gemakkelijker om zelf kunstmatige intelligentie (Artificial Intelligence, afgekort AI) te gebruiken. Dat biedt ongekende mogelijkheden, ook in het onderwijs.

ChatGPT staat voor **G**enerative **P**re-trained **T**ransformer. Het is een taalmodel dat door het gebruik van kunstmatige intelligentie verschillende soorten teksten kan 'maken'. Op basis van een eenvoudige vraag of opdracht (een zogeheten '*prompt*') kan ChatGPT tekst genereren. Denk aan antwoorden op vragen, delen van essays en verslagen, codes, scripts voor video's, programmering, vertalingen, reflecties, presentaties, of portfolio's.

Met Dall-e en Midjourney zijn eenvoudig verschillende afbeeldingen te combineren op basis van bestaande afbeeldingen of nieuwe afbeeldingen te genereren van tekst. Ook kunnen met huidige AI-tools afbeeldingen en teksten geanalyseerd worden om nieuwe producten te genereren.

Hoe gaat Saxion hiermee om en wat betekent dat voor jou?

AI is een ontwikkeling met toenemende impact, waarop we jou als toekomstig beroepsprofessional goed willen voorbereiden. Gebruik van AI-tools kan het toekomstgerichte onderwijs bij Saxion beter maken. Daarom wil Saxion AI-tools zoals ChatGPT in het onderwijs integreren, met oog voor de kansen die AI biedt en voor de risico's die eraan zijn verbonden. Dat vraagt van jou dat je weet hoe je AI-tools transparant en verantwoord, maar ook doordacht en kritisch kunt gebruiken.

¹ ChatGPT is één van de vele generatieve AI-toepassingen die de laatste maanden online beschikbaar zijn gekomen. Generatieve AI-toepassingen zijn gebaseerd op kunstmatige intelligentie en kunnen verschillende soorten producten genereren, zoals tekst, afbeeldingen, video, animatie, stemmen en geluid.

⇒ *Transparant en verantwoord*

Transparant zijn over het gebruik van AI zoals ChatGPT staat voorop. Het moet helder zijn of je gebruik mag maken van AI-tools en op welke wijze. Je vindt die informatie in de modulehandleiding. Als daarover niets staat vermeld, dan geldt de algemene regel dat gebruik van AI is toegestaan. Je moet daarbij wel altijd duidelijk zijn over je gebruikte bronnen en dus ook over het gebruik van een AI-tool.

De Onderwijs- en Examenregeling (OER) van 2022-2023 stelt in de toetshuisregels dat de student een toets geheel zelf en zelfstandig dient te maken. Bij gebruik van werk van anderen moet je daarom de afgesproken regels voor bronvermelding toepassen; dat geldt ook voor gebruik van AI-tools. Het is voor zowel de schrijver als voor de lezer belangrijk dat je laat zien waar de door jou gepresenteerde informatie vandaan komt. In de instructie voor goede bronverwijzing - hieronder - lees je hoe je correct verwijst naar een AI-bron.

Het aanbieden van door AI gegenereerde tekst als eigen werk, zonder volledige en correcte bronvermelding, is *plagiat* en dat is verboden. Gebruik van AI-tools bij toetsen, zonder correcte verwijzing naar de bron, wordt dus beschouwd als fraude. Fraude wordt bestraft door de examencommissie, of, bij ernstige fraude, door het College van Bestuur.

⇒ *Doordacht en kritisch*

De output van AI-tools zul je op waarde moeten leren schatten. Je bent immers altijd zelf verantwoordelijk voor de inhoud van wat je presteert en laat zien. Dat vraagt een kritische, onderzoekende houding. ChatGPT kan heel overtuigend gekleurde informatie of misinformatie presenteren. Vraag je daarom altijd af of het wel klopt wat je leest, neem niks zomaar aan en controleer de verkregen output aan de hand van andere bronnen.

Ook moet je de juiste vraag of opdracht leren invoeren: de kwaliteit van de vraag bepaalt mede de kwaliteit van het antwoord. Om de juiste vragen te kunnen stellen, om misinformatie te herkennen en om redeneringen te toetsen op aanvaardbaarheid, blijft het hebben en opdoen van kennis - misschien wel meer dan ooit - noodzakelijk. Zo leiden we bij Saxion beroepsprofessionals op, die doordacht en kritisch gebruik kunnen maken van AI-tools: *Get Ready for a Smart World*.

Instructie voor juiste bronverwijzing AI-gebruik

Als je gebruikmaakt van AI-tools, zoals ChatGPT, bij het maken van een opdracht of toets, is het belangrijk om je hierover op de juiste manier te verantwoorden in je rapportage. Hieronder vind je stapsgewijs instructies voor de verantwoording.

1. Controleer altijd in de modulehandleiding of het gebruik van AI-tools is toegestaan en op welke wijze dit wordt toegestaan. Als daarover niets staat vermeld, dan geldt de algemene regel dat gebruik van AI is toegestaan.

2. Geef altijd aan of je in een opdracht of een toets gebruik hebt gemaakt van AI-tools (zoals ChatGPT of Dall-E). Dus niet alleen wanneer je AI hebt gebruikt om onderdelen van een verslag te schrijven, maar benoem ook dat je AI bijvoorbeeld hebt gebruikt om te brainstormen en je gedachten te vormen.
Dit kun je opnemen in de inleiding, de beschrijving van de werkwijze of de gebruikte methode, en altijd in de bronnenlijst. Bestudeer hiervoor ook de modulehandleiding.
3. Bij gebruik van citaten, parafrases of samenvattingen, gebruik je de [APA-richtlijnen](#). Er zijn er twee manieren van verwijzen in de kerntekst:²

- a. Geef *in de tekst* aan welk gedeelte door AI-tools is gegenereerd. Dat kan gaan om een citaat, maar ook om een parafrase of samenvatting. Vermeld welke prompt(s) is of zijn gegeven. Een voorbeeld:

Voor het formuleren van de probleemstelling is gebruik gemaakt van ChatGPT (OpenAI, 2023) met als prompt "...".

In de bronnenlijst neem je gebruik van AI dan als volgt op:

OpenAI. (2023). *ChatGPT* (Versie 3.5) [Large language model].

Geraadpleegd op 26 april 2023, van <https://openai.com/blog/chatgpt/>

- b. De modulehandleiding kan voorschrijven dat je relevante dialogen met de AI-tool opneemt in *bijlagen*. Dat betekent dat je in bijlagen vermeldt welke prompts je hebt ingevoerd en welke antwoorden je kreeg. Je moet *in de tekst* verwijzen naar de bijlage. Een voorbeeld:

Voor het formuleren van de probleemstelling is gebruik gemaakt van ChatGPT (OpenAI, 2023; zie Bijlage A).

Voor de dialogen in de bijlagen geldt het volgende:

(a) Benoem exact welke tool en welke versie is gebruikt;

(b) Voeg de ingevoerde vragen/prompts en antwoorden toe, waarbij de belangrijkste onderdelen zijn gemarkeerd.

(c) Indien van toepassing: vermeld op basis van welke bronnen je tot de prompts (vragen en/of opdrachten) bent gekomen die je ingevoerd hebt in de AI-tool.

Uiteraard neem je dit gebruik van AI ook op in de bronnenlijst (zie onder 3a. hoe je dat doet).

² De APA-richtlijnen (zie de link in de tekst) bevatten nog geen vastgestelde regels voor het verwijzen naar het gebruik van AI-tools. Tot er officiële richtlijnen zijn, geldt deze instructie voor verwijzen als correct.

4. Indien van toepassing/indien gevraagd: besteed in de evaluatie aandacht aan de voor- en nadelen van het gebruik van AI-tools en de kwaliteit van de resultaten van AI-tools bij het uitvoeren van de opdracht. Daarbij kun je aangeven waarvoor je de tool hebt gebruikt (bijvoorbeeld: tijd besparen, taal controleren, creativiteit verhogen, experimenteren, etc.).

Door deze stappen te volgen, maak je op een verantwoorde manier gebruik van ChatGPT bij het uitvoeren van (beroeps)opdrachten en toetsen en voorkom je een constatering van fraude.

Samengevat: is gebruik van AI-tools toegestaan, zet ze dan verantwoord in

Saxion moedigt je aan om AI-tools verantwoord in te zetten, als dat is toegestaan. Gebruik de tools om onderwerpen beter te begrijpen en zo jouw leerproces te ondersteunen. Wees je hierbij als toekomstig, hoogopgeleide beroepsprofessional altijd bewust van de spelregels en pas ze correct toe.

Natuurlijk is voor deze handreiking ook ChatGPT (OpenAI, 2023) geraadpleegd met als prompt: "Richtlijnen voor het gebruik van ChatGPT bij het schrijven van opdrachten en het indienen van eigen werk". De output is in lijn met deze handreiking: zie de bijlage voor do's en don'ts van omgaan met AI, gebaseerd op de output van ChatGPT³.

³ OpenAI. (2023). *ChatGPT* (Versie 4.0) [Large language model]. Geraadpleegd op 25 mei 2023, van <https://openai.com/blog/chatgpt/>

Bijlage: Do's en don'ts van ChatGPT

- **Gebruik ChatGPT als dat is toegestaan als hulpmiddel, niet als vervanging**

ChatGPT kan nuttig zijn bij het genereren van ideeën, het uitbreiden van je kennis en het ontvangen van suggesties, maar het mag nooit je eigen denkproces vervangen. Gebruik het als aanvulling op je eigen vaardigheden en inzichten. Voorbeelden van ChatGPT als hulpmiddel:

- Gebruik ChatGPT voor brainstorming en structurering: ChatGPT kan handig zijn om ideeën te genereren en je te helpen bij het structureren van je opdracht. Gebruik het om mogelijke invalshoeken te verkennen, argumenten te ontwikkelen en een overzicht van je opdracht te maken. Maar zorg ervoor dat je je eigen inzichten en redenering toevoegt.
- Gebruik ChatGPT als leerinstrument: naast het gebruik van ChatGPT voor het schrijven van opdrachten, kun je het ook gebruiken als een leerinstrument. Stel vragen aan ChatGPT over specifieke onderwerpen om je begrip te vergroten, complexe concepten te verduidelijken en nieuwe perspectieven te verkennen.

- **Neem verantwoordelijkheid voor je eigen werk**

Het indienen van je eigen werk is essentieel voor wetenschappelijke integriteit. Vertrouw niet op ChatGPT om je werk volledig te schrijven. Zorg ervoor dat de ideeën en de formulering van de opdracht van jou zijn en verantwoord wat je hebt geschreven.

- Wees kritisch en verifieer: hoewel ChatGPT een krachtig hulpmiddel is, is het niet perfect. Verifieer altijd de gegenereerde informatie met betrouwbare bronnen. Controleer feiten, cijfers en andere relevante gegevens voordat je ze opneemt in je opdracht.
- Wees bewust van de beperkingen: ChatGPT kan soms vage of onnauwkeurige antwoorden geven. Het begrijpt mogelijk niet altijd de context van je opdracht of de specifieke eisen die je hebt gekregen. Gebruik je eigen beoordelingsvermogen om de kwaliteit en relevantie van de gegenereerde inhoud te evalueren.

- **Voorkom plagiaat**

Het simpelweg kopiëren en plakken van gegenereerde tekst van ChatGPT zonder adequate bronvermelding is plagiaat en wordt beschouwd als een schending van de academische integriteit. Zorg er daarom voor dat je altijd je bronnen vermeldt en eventuele citaten of referenties correct en volgens de APA-richtlijnen weergeeft.

- Het is belangrijk om eerlijk te zijn tegenover jezelf en anderen. Als je ChatGPT hebt gebruikt bij het schrijven van je opdracht, vermeld dit dan in je werk en geef aan welke delen door ChatGPT zijn gegenereerd. Dit toont je transparantie en verantwoordelijkheid.

- Raadpleeg je docent en/of de modulebeschrijving: als je twijfels hebt over het gebruik van ChatGPT of over hoe je het het beste kunt integreren in je schrijfproces, neem dan contact op met je docent of begeleider. Zij kunnen je specifieke richtlijnen en advies geven die relevant zijn voor jouw opdracht.